

[K] **EEN VINGEROEFENING IN ABSURDE HUMOR.  
“BURGERLIJKE SCHEMERING”  
VAN STEVE MICHIELS**

Absurde humor bedrijven is aartsmoeilijk, vraag dat maar aan Kamagurka en Herr Seele. Cartoonist Steve Michiels is het vak meester, dat bewijst hij al jaren met zijn quasinaïeve maar o zo venijnige tekeningen in onder andere *Knack*, *De Morgen*, *Humo* en *NRC*. Michiels tekent/schildert stilleventjes in pastelkleurtjes – let op de verkleinwoorden – die hij vervolgens met niet meer dan één zin, met enkele woorden tekst, uit hun verband trekt, waardoor het absurde duidelijk wordt. Het kan over zonnepanelen gaan of over boerka's, over straatcriminaliteit of over Brussel-Halle-Vilvoorde, of over de internationale bankencrisis, er is geen onderwerp dat niet geschikt is.

Met *Burgerlijke schemering* heeft Steve Michiels zich voor het eerst aan het “langere” werk gewaagd, aan een album dat meteen het etiket “grafische roman” heeft gekregen. Is dat terecht? Ik weet het niet. Elk stripalbum dat van het stereotype afwijkt, wordt tegenwoordig een grafische roman genoemd. Is het dan nog wel een compliment?

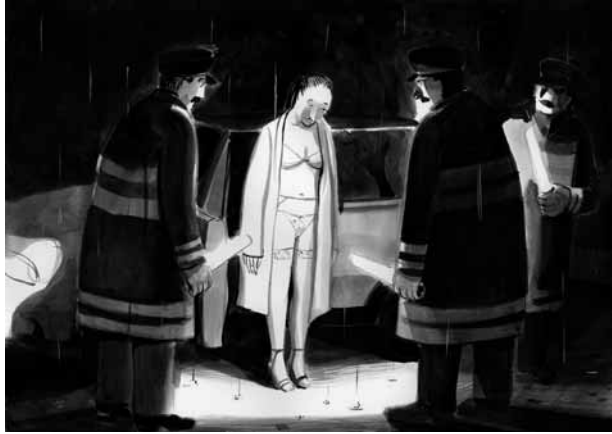
“Het verhaal in een notendop”, had ik willen schrijven, maar dat kan niet. Het absurde verhaal

van *Burgerlijke schemering* past niet in een notendop. Toch een poging: een doorsneeburgerman (die verdacht veel lijkt op Kiekeboe uit de gelijknamige successtrip van Merho) droomt in de sofa van het vriendinnenkransje dat geregeld bij zijn vrouw samenkomt. In zijn droom zijn ze allemaal naakt en geven ze zich over aan allerlei erotische speeltjes en hulpstukken. Zijn vrouw maakt hem wakker: het is tijd om naar zijn stamkroeg te gaan, want de vriendinnen komen er zo aan. Met de neus in de lucht en de handen in de zakken flaneert de hoofdpersoon naar café The Corner. Ondertussen is hij net *geen* getuige van een gewelddadige carjacking, van een aanrijding met vluchtmisdrijf, van een verkrachting, een hartaanval. Een van de carjacks blijkt wel een cafévriend te zijn; trots komt hij de gestolen 4 x 4 “showen” aan zijn makkers.

En dan begint Steve Michiels met zijn krachttoer: hij switcht voortdurend van de gelagzaal naar de huiskamer. In de huiskamer drinken de vriendinnen wijn en eten taartjes en pralines. Ondertussen wisselen ze kleine drama's en groot verdriet uit. In de gelagzaal maken we de entree mee van een motorclub, op de soundtrack van ‘Sympathy for the Devil’ van de Rolling Stones. De motorrijders lachen de trotse bezitter van de 4x4 vierkant uit. In de woonkamer haalt een van de vriendinnen haar



Afbeelding uit *Burgerlijke schemering*, 2010 © Steve Michiels & Uitgeverij Vrijdag.



Afbeelding uit *Burgerlijke schemering*, 2010  
© Steve Michiels & Uitgeverij Vrijdag.

collectie erotische speeltjes tevoorschijn, het kransje blijkt een variant op de *tupperware party*. In het café ontstaat een vechtpartij, waarin likken in elkaars oren en tongzoenen de ergste vormen van geweld blijken. In de huiskamer ontstaat een discussie over religie en feminisme. In de gelagzaal trekt de carjacker/cafévriend zijn wapen en preekt voor eenieder die het wil horen: “Is een klotesamenleving gebaseerd op kloteliefde, klotegenade en klotebarmhartigheid een klote-utopie?”

Het eindigt slecht, voor Rebecca en haar erotische speeltjes en voor een passerende gekleurde verkoper van rozen en gadgets in het café. De hoofdpersoon stapt door de gietende regen terug naar huis, waar het kransje nog niet is afgelopen. Maar dat is geen bezwaar, want de hoofdpersoon opent het luik naar de kelder, waar de tekenaar – Steve Michiels – hem opwacht met de gevleugelde woorden: “Zie je mij nog graag?”

En dan begint een spelerei, met de tekenaar die zelf een rol begint te spelen in het verhaal, waarin schetsen en krabbels opduiken, een fotoroman zelfs, en een persiflage op de Amerikaanse undergroundstrip van de jaren zestig en zeventig. Dat is soms grappig, maar het is ballast. Het doet zelfs afbreuk aan het stripverhaal. Wat bijzonder jammer is, want zo blijft *Burgerlijke schemering* haperen en is het album eerder een geslaagde vingeroefening dan een voldragen meesterproef.

De ingrediënten zijn nochtans allemaal beschikbaar: met grote platen, vale kleuren, een vlijmscherp scalpel en bijzonder weinig woorden weet Steve Michiels een sfeer op te wekken die nieuw is, en dus uniek, in het Vlaamse striplandschap. *Every picture tells a story*. In de wereld van Steve Michiels heeft alles een dubbele bodem, is een grap pas geslaagd als ze ook schrijnt, als de lezer op het verkeerde been kan worden gezet en desnoods geïrriteerd. Onschuld bestaat niet. Het kwaad wordt niet bestraft. Een mensenleven is een samenraapsel van toevalligheden. De huiskamer moet qua dramatiek niet voor de gelagzaal van een café onderdoen.

En als u zich nog zou afvragen wat *Burgerlijke schemering* nu eigenlijk betekent, kan ik alleen maar zeggen dat de titel precies past bij de inhoud.

**LOUIS VAN DIEVEL**

STEVE MICHIELS, *Burgerlijke schemering*, Vrijdag,  
Antwerpen, 2010.